

بیین‌سازی استوار
و کاربردهای آن در مدیریت زنجیره تامین

(روش برای کاهش قدرات سازویکی قصافی)

مدرس: میرسامان پیشوایی

عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی صنایع دانشگاه علم و صنعت ایران
pishvae@iust.ac.ir - www.pishvae.com

تیر ماه ۱۳۹۲ - ویرایش اول

بر اساس

Pishvae M.S., Fathi M., Jolai F. (2008).

A fuzzy clustering-based method for scenario analysis in strategic
planning: The case of an Asian pharmaceutical company.

South African Journal of Business Management, 39: 15-25.

سناریو

- یکی از راه های برخورد با عدم قطعیت استفاده از روش **برنامه ریزی تصادفی مبتنی بر سناریو** است.
- هدف از ایجاد سناریو کشف **محتمل ترین** یا **ممکن ترین** حالات برای پارامترها و جمع بندی آن در قالب تصویرهای (سناریوهای) محتمل تر یا ممکن تر می باشد.
- سپس این امکان برای تصمیم گیران وجود دارد که تصمیمات را با توجه به سناریوها طراحی و تدوین کنند.

pishvae@iust.ac.ir

روش‌های تحلیل فناوری‌های صنعتی

میر سامان پیشوای

طراحی سناریو (ادامه)

- سناریو یک توصیف (منطقی) از شرایط آینده (داخلی و محیطی) است.
- باید دقت کرد که سناریو تنها مجموعه ای فرضیات در مورد واقعی آینده نیست بلکه این فرضیات باید شفاف، مهم، سازگار و مربوط باشند.
- سناریو هم می تواند به کمک عبارات کیفی یا هم به صورت اعداد کمی ارائه شود.
- تیم های طراحی سناریو معمولاً با توجه به ماهیت سناریو تیم های چند تخصصی باید باشند.

pishvae@iust.ac.ir

روش‌های تحلیل فناوری‌های صنعتی

میر سامان پیشوای

چگونه سناریو (گفتگو) بسازیم

- ابتدا پارامترهای دارای عدم قطعیت را شناسایی کنید.
- مقادیر محتمل برای هر یک از پارامترها را با توجه به رفتار تاریخی و یا برآورد خبرگان استخراج کنید.
- تجمیع هر یک حالت بوجود آمده برای پارامترهای دارای عدم قطعیت یک سناریو را بوجود خواهد آورد.
- باید دقت کرد که سناریوهای بوجود آمده یک فهرست حداقلی از سناریوهای ممکن می باشد.

pishvae@iust.ac.ir

روش‌پژوهی‌یابانی‌فناوری‌سازمانی

میر سامان پیشوای

مثال برای تحلیل استراتژیک محیط

Main areas	Key Factors	Future trends of key factors
Political	1 2	1 2 3 1 2 1 2
Economical	1 2	1 2 1 2 1 2 3
Cultural & Social	1	1 2 3
Technological	1 2	1 2 1 2 3
Demographical	1	1 2
Possible Scenarios		
	Scenario No.1 (P1.1, P2.1, E1.1, E2.1, C1.1, T1.1, T2.2, D1.1.)	Scenario No.2 (P1.3, P2.1, E1.1, E2.1, C1.1, T1.1, T2.2, D1.1.)
		...

pishvae@iust.ac.ir

روش‌پژوهی‌یابانی‌فناوری‌سازمانی

میر سامان پیشوای

مثال موسسه تحقیقات دارویی مورد مطالعه در مقابله

Scenario No.	Forecasted quantities													
	P1.1	P1.2	P2.1	P2.2	E1.1	E1.2	E2.1	E2.2	E2.3	E3.1	E3.2	C1.1	C1.2	D1.1
1	P1.1		P2.1		E1.1		E2.1			E3.1		C1.1		D1.1
2	P1.2		P2.1		E1.1		E2.1			E3.1		C1.1		D1.1
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
46	P1.2		P2.1		E1.1		E2.3			E3.2		C1.2		D1.1
47	P1.1		P2.1		E1.2		E2.3			E3.2		C1.2		D1.1
48	P1.2		P2.1		E1.2		E2.3			E3.2		C1.2		D1.1
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
95	P1.1		P2.2		E1.2		E2.3			E3.2		C1.2		D1.1
96	P1.2		P2.2		E1.2		E2.3			E3.2		C1.2		D1.1

pishvae@iust.ac.ir

روزنگاری‌کارخانه فناوری‌های نوین

میر سامان پیشوای

چالش مهم

• تعداد بالای سناریوها تصمیم‌گیری را با مشکلات جدی مواجه می‌کند.

• یکی از مشکلات مهم افزایش پیچیدگی مسئله به ازاء افزایش تعداد سناریوها می‌باشد.

• این مشکل به خصوص در مسائل برنامه‌ریزی تصادفی مبتنی بر سناریو و مدل‌های استوار مبتنی بر آن جدی می‌باشد.

pishvae@iust.ac.ir

روزنگاری‌کارخانه فناوری‌های نوین

میر سامان پیشوای

متداول‌تری کاوش سناریو

Step 1 Defining key factors and describing their possible future trends in the opinion of experts.

Step 2 Generating all possible scenarios from a combination of factors' future trends.

Step 3 Calculating pair wise compatibility indexes and eliminating incompatible scenarios.

Step 4 Defining main scenarios with Fuzzy C-means clustering (FCM) method and ranking them by calculating the degree of possibility for each final scenario.

Step 5 Project the cluster centres for expressing and interpreting the main scenarios in linguistic terms.

pishvae@iust.ac.ir

دانشگاه صنعتی اسلامی شهر شاهرود

میر سامان پیشوای

دو قانون برای کاوش سناریو

سناریو باید شفاف، مهم، سازگار و مربوط باشد.

- To determine the degree of possibility of a scenario that shows its importance, a **fuzzy compatibility index (FCI)** between each pair of forecasted future trends is defined.
- The concept of **triangular fuzzy number (TFN)** is used for this purpose. As shown in Figure 4, five linguistic variables as TFNs between 1 to 5 ($FCI_{(i,j)}$)
- For eliminating the incompatible scenarios two rules were used:
  1. If one or more than one of **FCIs** between each pair of forecasted quantities/trends ($FCI_{(i,j)}$) in a scenario is "very low" the related scenario will be eliminated.
  2. If the average of **FCIs** in a scenario is less than "Medium" (or fuzzy number), the related scenario will be eliminated.

pishvae@iust.ac.ir

دانشگاه صنعتی اسلامی شهر شاهرود

میر سامان پیشوای

بررسی سازگاری و بُعد مقاصل

	P1.1	P1.2	P2.1	P2.2	E1.1	E1.2	E2.1	E2.2	E2.3	E3.1	E3.2	C1.1	C1.2	D1.1
P1.1			~3	~3	~3	~3	2	~3	4	~3	1	~3	~3	~3
P1.2			~3	~3	~3	4	4	~3	2	1	~3	~3	~3	~3
P2.1					~3	~3	~3	~3	~3	~4	~3	~3	~3	~3
P2.2					~3	4	4	~3	2	3	4	~3	~3	4
E1.1							3	3	2	3	3	3	2	3
E1.2							~3	~3	4	~3	4	~3	4	~3
E2.1										2	4	1	2	2
E2.2										3	3	3	3	3
E2.3										4	2	2	4	4
E3.1												3	3	3
E3.2												2	4	4
C1.1														2
C1.2														4
D1.1														

pishvaae@iust.ac.ir

دانشکده فنی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Scenario No.	Scenario Value	Elimination Rule 1	Elimination Rule 2	Scenario No.	Scenario Value	Elimination Rule 1	Elimination Rule 2
1	2,904	not rejected	rejected	49	2,952	not rejected	rejected
2	2,904	rejected	rejected	50	2,952	rejected	rejected
3	2,952	not rejected	rejected	51	3	not rejected	not rejected
4	3,142	rejected	not rejected	52	3,047	rejected	not rejected
5	2,857	rejected	rejected	53	3	rejected	not rejected
6	3,14	not rejected	not rejected	54	3,285	not rejected	not rejected
7	2,904	rejected	rejected	55	3,095	rejected	not rejected
8	3,238	not rejected	not rejected	56	3,428	not rejected	not rejected
9	2,809	rejected	rejected	57	2,857	rejected	rejected
10	2,809	rejected	rejected	58	2,857	rejected	rejected
11	2,904	rejected	rejected	59	3	rejected	not rejected
12	2,952	rejected	rejected	60	3,047	rejected	not rejected
13	2,857	rejected	rejected	61	3	rejected	not rejected
14	3,142	rejected	not rejected	62	3,285	rejected	not rejected
15	3	rejected	not rejected	63	3,190	rejected	not rejected
16	3,333	rejected	not rejected	64	3,523	rejected	not rejected
17	3	not rejected	not rejected	65	3	not rejected	not rejected
18	2,904	rejected	rejected	66	2,904	rejected	rejected
19	3	not rejected	not rejected	67	3,047	not rejected	not rejected
20	2,952	rejected	rejected	68	3	rejected	not rejected
21	2,857	rejected	rejected	69	2,952	rejected	rejected
22	3,047	not rejected	not rejected	70	3,142	not rejected	not rejected
23	2,904	rejected	rejected	71	3,047	rejected	not rejected
24	3,142	not rejected	not rejected	72	3,285	not rejected	not rejected
25	3,047	not rejected	not rejected	73	3,047	not rejected	not rejected
26	2,952	rejected	rejected	74	2,952	rejected	rejected
27	3,142	not rejected	not rejected	75	3,190	not rejected	not rejected
28	3,095	rejected	not rejected	76	3,142	rejected	not rejected
29	3	rejected	not rejected	77	3,095	rejected	not rejected
30	3,190	not rejected	not rejected	78	3,285	not rejected	not rejected
31	3,142	rejected	not rejected	79	3,285	rejected	not rejected
32	3,523	not rejected	not rejected	80	3,523	not rejected	not rejected
33	3,047	not rejected	not rejected	81	3	not rejected	not rejected
34	2,857	rejected	rejected	82	2,809	rejected	rejected
35	3,095	not rejected	not rejected	83	3,142	not rejected	not rejected
36	2,9045	rejected	rejected	84	3	rejected	not rejected
37	2,809	rejected	rejected	85	2,857	rejected	rejected
38	2,904	not rejected	rejected	86	2,952	not rejected	rejected
39	2,952	rejected	rejected	87	3,047	rejected	not rejected
40	3,095	not rejected	not rejected	88	3,190	not rejected	not rejected
41	3,190	not rejected	not rejected	89	3,142	not rejected	not rejected
42	3	not rejected	not rejected	90	2,952	rejected	rejected
43	3,380	not rejected	not rejected	91	3,380	not rejected	not rejected
44	3,238	rejected	not rejected	92	3,238	rejected	not rejected
45	3,047	rejected	not rejected	93	3,095	rejected	not rejected
46	3,142	not rejected	not rejected	94	3,190	not rejected	not rejected
47	3,285	rejected	not rejected	95	3,380	rejected	not rejected
48	3,428	not rejected	not rejected	96	3,523	not rejected	not rejected

بررسی سازگاری و بُعد مقاصل

میر سامان پیشوای

Clustering vs. Classification

Classification

- Classification is the step of mapping objects to **known labels** or **classes** whose side-effect is clustering. Classification requires derivation of classes or training a classifier. (**classes are predefined, supervised learning**)

Clustering

- Clustering is a way to automatically derive broad patterns or structures from a corpus – sometimes referred to as an **unsupervised learning** approach. Clustering groups “similar objects” and separates dissimilar objects. (**classes are not known**)

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر شاهرود

میر سامان پیشوای

Clustering vs. Classification

Clustering

Classifier or a
Classification
process

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر شاهرود

میر سامان پیشوای

Hard c-means clustering

- ❖ Imagine that we have 9 cars (=9 samples, data, points, objects) with their properties as it is shown in the table below:

Vehicle	Speed Km/h	Color	Air resistance	Weight Kg
V1	220	Red	0.30	1300
V2	230	Black	0.32	1400
V3	260	Red	0.29	1500
V4	140	Gray	0.35	800
V5	155	Blue	0.33	950
V6	130	White	0.40	600
V7	100	Black	0.50	3000
V8	105	Red	0.60	2500
V9	110	gray	0.55	3500

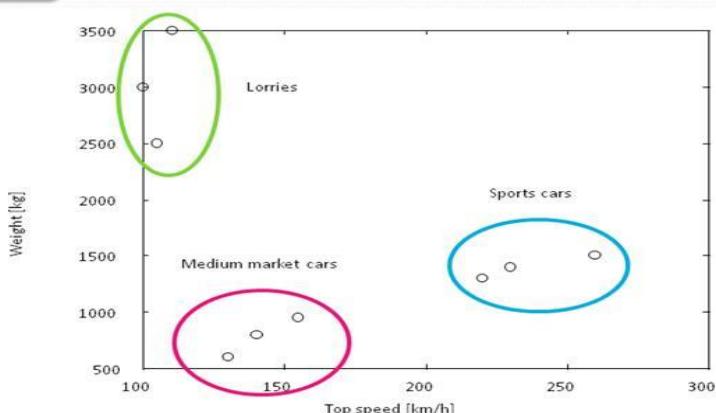
pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Hard c-means clustering

- ❖ The diagram helps us to realize that those cars can be categorized into three "clusters". Now we can label these clusters: Sport cars, Medium market cars and Lorries according to their weight and speed.

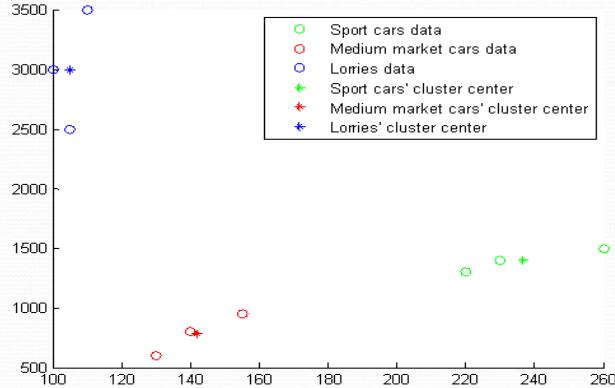
pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Cluster Center

$$v_{Sport\ cars} = \frac{\begin{bmatrix} 220 \\ 1300 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 230 \\ 1400 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 260 \\ 1500 \end{bmatrix}}{3} = \begin{bmatrix} 236.7 \\ 1400 \end{bmatrix}$$

$$\bar{v}_i = \frac{\sum_{j=1}^n \mu_{ij} \bar{x}_j}{\sum_{j=1}^n \mu_{ij}} \quad \forall i \in \{1, 2, \dots, c\}$$

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Clustering criteria

- ❖ Similarity is based on distance.
- ❖ The criteria proposed for the hard c-means the algorithm is known as a **within-class sum of squared errors** approach using a **Euclidean norm** to characterize distance.

$$e_i = \sum_{j=1}^n \mu_{ij} d_{ij} = \sum_{j=1}^n \mu_{ij} \| \bar{v}_i - \bar{x}_j \| \quad \forall i \in \{1, 2, \dots, c\}$$

$$E = \sum_{i=1}^c e_i = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^n \mu_{ij} d_{ij}$$

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Bezdek's hard c-mean clustering algorithm

- ❖ A mathematical definition of our problem is given here:

$$\min E = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^n \mu_{ij} \|\bar{v}_i - \bar{x}_j\|$$

s.t.

$$\bar{v}_i = \frac{\sum_{j=1}^n \mu_{ij} \bar{x}_j}{\sum_{j=1}^n \mu_{ij}}$$

$$\sum_{i=1}^c \mu_{ij} = 1$$

$$0 < \sum_{j=1}^n \mu_{ij} < n$$

$$\mu_{ij} = 0 \text{ or } 1 \quad \forall i, j$$

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی، دانشکده علوم انسانی و پژوهشی

میر سامان پیشوای

Bezdek's hard c-mean clustering algorithm

1. Fix c ($2 \leq c < n$) and initialize the U matrix:

$$U^{(0)} \in M_c$$

Then do $r = 0, 1, 2, \dots$

2. Calculate the c center vectors ($\bar{v}_i^{(r)}$) with $U^{(r)}$.

3. Update $U^{(r)}$; calculate the updated membership matrix (for all i, j):

$$\mu_{ij}^{(r+1)} = \begin{cases} 1 & d_{ij}^{(r)} = \min \left\{ d_{kj}^{(r)} \right\} \quad \forall k \in \{1, 2, \dots, c\} \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

4. If $\|U^{(r+1)} - U^{(r)}\| \leq \varepsilon$ (tolerance level)

Stop; otherwise set $r = r + 1$ and return to step 2.

pishvae@iust.ac.ir

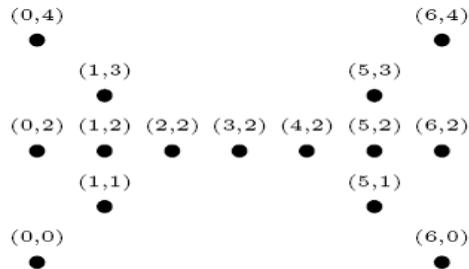
دانشکده فنی، دانشکده علوم انسانی و پژوهشی

میر سامان پیشوای

Fuzzy clustering

The butterfly data set

$$U^{(4)} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

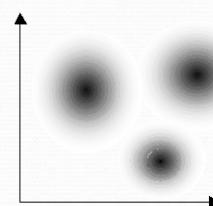
Fuzzy clustering

- In fuzzy clustering, a single point can have partial membership in more than one class.

$$\mu_{ik} = \mu_{A_i}(x_k) \in [0,1]$$

$$\sum_{i=1}^c \mu_{ik} = 1 \quad \forall k \in \{1, 2, \dots, n\}$$

$$0 < \sum_{k=1}^n \mu_{ik} < n$$

- Thus for butterfly example we can have:

$$U = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0.5 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0.5 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

pishvae@iust.ac.ir

دانشکده فنی دانشگاه صنعتی اسلامی شهر

میر سامان پیشوای

Fuzzy c-means algorithm

- Fix c ($2 \leq c < n$) and select a value for parameter m . Initialize the U matrix:

Each step in this algorithm will be labeled r , where $r = 0, 1, 2, \dots$

- Calculate the c center vectors ($\bar{v}_i^{(r)}$) with $U^{(r)}$ for each step.
- Update $U^{(r)}$; calculate the updated membership matrix (for all i, k):

$$\mu_{ik}^{(r+1)} = \left[\sum_{j=1}^c \left(\frac{d_{ik}^{(r)}}{d_{jk}^{(r)}} \right)^{\frac{2}{m-1}} \right]^{-1}$$

Distance from point k to current cluster centre i
Distance from point k to other cluster centres j

(if $d_{jk}^{(r)} = 0$ then $\mu_{ik}^{(r+1)} = 0$)

- If $\|U^{(r+1)} - U^{(r)}\| \leq \varepsilon$ (tolerance level)

Stop; otherwise set $r = r + 1$ and return to step 2.

pishvae@iust.ac.ir

روش‌های تابعی مدل‌سازی

میر سامان پیشوای

خوشه‌بندی بر چه اساسی انجام شود

- بر اساس خوشه‌بندی مقادیر پارامترهای دارای عدم قطعیت اقدام به ادغام سناریوهای شبیه به هم کنیم.

- به ازاء هر سناریو مدل حل شود و بعد بر اساس خوشه‌بندی جواب‌های مدل اقدام به ادغام سناریوهای مرتبط کنیم.

- به ازاء هر سناریو مدل حل شود و بعد بر اساس خوشه‌بندی مقدار تابع هدف اقدام به ادغام سناریوهای مرتبط کنیم.

pishvae@iust.ac.ir

روش‌های تابعی مدل‌سازی

میر سامان پیشوای

نتایج مثال مورث مطالعه

Performance measure

$$SV = \frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^{FCI_{(i,j)}}}{n}$$

$RS(h)$: ranking score of cluster h

n : number of compatible scenarios in each cluster.

$\mu_h(k)$: Degree of membership of scenario k to cluster h .

$$RS(h) = \sum_{k=1}^n (\mu_h(k) \cdot SV(k))$$

final scenarios and their ranking scores for Gath-Geva and Xie-Beni indexes

Main Final Scenarios	Forecasted trends							RS
	P1	P2	E1	E2	E3	C1	D1	
No.1	Low	Very High	Medium	Medium	Medium	Low	High	21.517
No.2	High	Medium	High	Medium	Very High	Low	High	20.409
No.3	High	Very High	Medium	High	Very High	High	High	19.325
No.4	Low	Medium	Medium	Medium	Medium	High	High	22.188

final scenarios and their ranking scores for Fukuyama-Sugeno index

Main Final Scenarios	Forecasted trends							RS
	P1	P2	E1	E2	E3	C1	D1	
No.1	High	Very High	High	High	Very High	High	High	21.013
No.2	High	Very High	Medium	Medium	Very High	Low	High	19.306
No.3	Low	Very High	Medium	Medium	Medium	Low	High	24.550
No.4	Low	Medium	Low	Low	Medium	High	High	22.735
No.5	High	Medium	Medium	Medium	Very High	Low	High	24.039

pishvae@iust.ac.ir

دانشگاه صنعتی شاهرود

میر سامان پیشوای

سؤال و بحث

و آخر دعوانا ان الحمد لله
رب العالمين